

Із книги "Танець вогню"

Анатолій Кичинський

Із книги "Танець вогню" (Херсон: Айлант, 2005)

Свідок

Мій горішку міцненький, колись!
Все, що бачив і чув ти колись
випадково і не випадково,
з перевтоми напруживши зір,
виливай, наче кров, на папір.
Перетворюй мовчання у Слово.

Ти був свідком страшних потрясінь.
Час мости спопелив ще й осін-
ній листочок спалив наслідок.
Час не любить тебе не тому,
що ти завжди перечив йому,
а тому, що небажаний свідок

у тобі заговорить т-от.
Ось чому, щоб закрити твій рот,
час пантрує тебе без упину.
Хлібороб ти, а чи віршороб,
він, узявши на мушку твій лоб,
жде нагоди для пострілу в спину.

* * *

За стонадцять земель від столиці
кинув погляд на клаптик землиці,
важко видихнув: "Доброго дня!"

Ні одвіту нема, ні привіту.

Розкотилась по білому світу
вся моя гарбузова рідня.

На початку нової епохи
Дні минають повільніше трохи.
Особливо у ріднім селі.

Віддаюся гіркій насолоді:
виринаю бур'ян на городі –
мовби жили тягну із землі.

Провінційні вісті

світло дадуть під ранок
воду під вечір і то на годину
радіо хрипи нагадують
що десь відбувається щось

пошта зачинена
крамниця напівпорожня
медсестра у декреті
нічим дістатися до райцентру

глибина провінції
як і глибина болю
вимірюється терпінням

В очікуванні добробуту

Світло в кінці тунелю
зблисне золотом Полуботка,
За яке ані свічки не виміняти,
ані лампочки Ілліча.

А латати кишеню в темряві –
то голка тупа,
то нитка коротка,
то дірка занадто велика,
то нервів не вистача.

* * *

такі широкі вітри
такі широкі дощі
такі широкі сніги
у моєму степу

а стежка додому
така вузенька
немовби шпаринка
у скриньці поштовій

* * *

кожна річка на карті
як лінія долі чиєїсь
а кожне село чи місто
наче крапка в кінці якоїсь історії

Вечірній етюд

Ні гомону, ні гамору, ні галасу.
Німотна тиша сутінки пройма.
Налякана ліхтариком фізаліса,
в гущавині ховається п'ятьма.

* * *

Квіти – слова.
Бджола – мелодія.

Мед – пісня,
тягуча й солодка.

* * *

Темним кроком конокрада
підкрадається пійма.
Наче камінь, погляд пада
в день, якого вже нема.

Тліє слово потаємне
у засліплені глуші.
Заляга минуле темне
на подвійне дно душі.

Що було – на тому крапка.
Хай Суддя за всім зорить!..
Мов на злодієві шапка,
місяць, вийшовши, горить.

Блудні

...І брели вони всі в нікуди.
І гірчили чужі слова їм.
І не ждали їх дальні люди
і ненавиділи навзаєм.

І блукання таке по світу
дуже схожим було на зраду.
І було їх, як того цвіту,
що за вітром летить із саду.

І сміялися нетямущо
як не москви з них, то стамбули.
І мовчали вони, тому що

всі важливі слова забули.

І шукали вони причину
того болю, що знову й знову
повертав їх на батьківщину,
як забуті слова – у мову.

* * *

Характер війни з вітряками –
загальнонаціональний.
На кого не глянеш – лицар
у донкіхотівських латах,
борець за свободу, чий розмір
прямопропорційний
розмірам просвітів
не тільки в тюремних ґратах.

Метальники миттевостей

Загострені ножі оці
метають без оглядки:
майбутній час – межі очі,
Минулий – між лопатки.

Проводи

Підводиться з колін
трава непереможна.
А біль,
котрий в душі судилося нести,
вже так закам'янів,
що нині з нього можна
тесати для могил
надгробки і хрести.

Процес

Стогне простір, привалений часом.
І залізом посвистує смерть.
І провалюється під пегасом
ненадійна повітряна твердь.

Божевільне бажання літати
з небосхилу сповзає в ковил.
І надходять нові експонати
у музей ампутованих крил.

Світ під слідством розколеться навпіл,
і до справи долучать знавці
об аорту затуплений скальпель
у сліпого хірурга в руці.

І не стане ні кращим, ні гіршим
це прозове життя, у якому
суд відмовиться вірити віршам –
найчеснішим лжесвідкам твоїм.

* * *

Безлюдне церковне подвір'я.
Ішов. Зупинився. Стоїш.
Ворушиться ангельське пір'я
з воронячим навпереміш.

І зло тебе не пожаліло,
і не обминуло добро.
Стоїш – то поглянеш на біле,
то глянеш на чорне перо.

І раптом червоне побачиш

між ними – і ледь не заплачеш.
Нахилишся, камінь візьмеш,
ворон із паркана зженеш.

І ворон зловіщо закриче.
І в серці поглибшає щем.
І ангел у небі заплаче,
і сльози, пролившись дощем,
пір'їну від кровлі сполощуть
на тихій долоні твоїй.

І грішники матимуть прощу
за муки в юдолі земній.

І скупане золото бризне
із купола церкви на світ.
І над видноколом повисне
веселка, мов арка воріт.

Це в рай, а чи в пекло ворота?
...Стоїш – а тонка позолота
стікає і кане в пісок.
Стоїш – а в паркані навпроти
рожевою піною з рота
іде крізь штахети бузок.

Стоїш і спиваєш очима
беззахисний промінь, що блима
між листям на мокрому вікні,
немовби то неопалима
горить купина вдалині.

Хронікальні кадри

Мураха солдатик червоного кольору лізе
в червоному від крові траву і маскується в ній.
Над шляхом до храму із свистом літає залізо.
Чорноземля. Суглинок. Попіл. Іржа. Перегній.

Луша, вогню торкнувшись, обпеклась.
Завмерла, доторкнувшись до льодини.
Оговталась і вкотре подалась
на пошук золотої середини.

Стояв у лісі дощ,
як спомин про дощі,
які пішли, а я –
прощатися лишився.
Горнулися до рук
дерева і кущі,
з якими я колись
і жив, і не нажився.

Стояв у лісі дощ,
стояв у лісі я.
Текла вода зелом,
немов сльоза щокою.
Я жив і схожий був
на того солов'я,
що горло полоскав
дощинкою терпкою.

Він нею захинавсь,
і то була не смерть.
Живіше за життя
було те заклинання.
Він нею захинав
земну й небесну твердь
повірити в його

магічне заклинання.

Ну от, мабуть, і все.
Відсиріли слова
про те, як соловей
несмертніє в ліщині.
Стоїть у лісі дощ.
Стоїть і не сплива.
На кожного із нас
у нього по дощині.

Вогонь, танцюючи, перескакує
з мосту на міст,
з мосту на міст,
з літніх стерень
на купи осіннього листя.

О, цей танець вогню,
що все більше мене спокушає
не стільки його підтримувати,
скільки підсилювати –
то бадиллям, то хмизом,
то щоденниками, то рукописами.

Останні горять, виявляється,
не гірше рецептів лікарських,
а чи сторінок календарних,
а чи іншого паперового мотлоху.

Вогонь поглинає відбитки слів,
затягує погляд
у вир своїх гіпнотичних рухів,
навіює думку про необхідність
приносити йому в жертву
все, що рано чи пізно піде за димом.

Вже скільки в його обіймах
згоріло нічних метеликів
та наївних облич, котрі сподівалися
хоча б на світлинах
лишитись незмінними!

Вогонь то підскакує, то присідає,
то уповільнює рухи, то шаленіє,
і все, що здатне горіти,
себе відчуває приреченим.

Сиджу біля вогнища,
і кому яке діло,
що і навіщо я кидаю в нього
і чим я тепер запасуюся:
терпінням чи попелом.

Холод тієї зими

Ми той холод назвали собачим,
бо на ньому хотілося гавкати.
Але нас рятувала мова.

Складалося враження,
що всі на світі морози,
скориставшись безвізовим режимом
на наших північних кордонах,
нахлинули до нас
у пошуках політичного притулку.

Наша вітчизна тієї зими
була настільки холодною,
що нам нічого не залишалося,
як до неї примерзнути.

Остання відлига

Низький,
непевний лет
заблудлої сніжини.
Хмеліють від води голодні горобці.
На щось іще надіючись,
крижини
пліч-о-пліч відступають по ріці.

Бліда, як смерть, зима
склада холодну зброю.
Веселий брате мій горобчику,
щебеч!
То вже не над своєю головою
висить бурулька,
мов дамоклів меч.
Дош

Хода його – легка, і кожен його крок
нагадує про те, що одяг мій промок.
Про що він гомонить новим дороговказам,
блакитний мандрівник у золотий пісок?

З рідного неба накрапує дощик.
Степ шелестить, мов лавровий вінок.
Толя Кичинський, поет і художник,
любить вітчизну і гарних жінок.

Просяться фарба і слово на волю.
Щастя всміхається звіддалеки.
Жаль, що вітчизна Кичинського Толю
все-таки любить не так, як жінки.

Дует

— Бачити не хочу тебе я, тому що,
тільки-но побачу тебе я, заплачу.
— Бачити не хочу тебе я, тому що,
кинуся до тебе, як тільки побачу.
— Бачити не хочу тебе я, тому що,
знову поміж нами постане розлука.
— Бачити не хочу тебе я, тому що,
знати, що комусь ти належиш, — це мука.
— Бачити не хочу тебе я, тому що,
вже мені несила на тебе чекати.
— Бачити не хочу тебе я, тому що,
в натовпі тебе я втомився шукати.
— Бачити не хочу тебе я, тому що,
зустрічі з тобою собі не пробачу.
— Бачити не хочу тебе я, тому що,
все тобі пробачу, як тільки побачу.

Вагонний романс

Пропливає перон у вагоннім вікні,
відпливає з тобою на хвилях печалі.
Ти так близько була, а тепер – вдалині
і від мене – все далі, все далі, все далі.

Вже мій потяг летить через поле і ліс,
а над ним – журавлі, а за ними – лелеки.
Все, що поруч було, все, що рідне до сліз,
стане дуже далеким, далеким, далеким.

Пролітатиме ніч край вагонних вікон,
і осудять мене повні сліз твої очі.
Я схоплюсь – і не зразу збагну, що то он.
І так буде щоночі, щоночі, щоночі.

Підпис під фотознімком блискавки

Сліпуча тріщина у небі грозовому –
мов соломинка ламана.

...Солому

ми в полі скиртували.

Я купавсь

в солом'яному морі золотому,
я плив до тебе й, тонучи у ньому,
за кожну соломиночку запавсь.

То був потоп, який іще нікому
не снився навіть.

Що було потому?

Був наш ковчег, і в ньому – я і ти.

Це ми вже поверталися додому,
коли вогонь з небесного огрому,
сліпучі ший твоєї нагоди,
на нього впав...

А що було потому?

Всього було до знімка, на якому
засліплений мій погляд зацікавив,
не блискавку у небі грозовому,
а соломинку бачачи на ньому.
Все решта – лиш очікування грому,
який давно над нами прогрімів.

Бікфордів шнур у восковім полоні
і воском уповільнений вогонь.
Доплаче свічка в затишку долонь –
і вибухнуть заплакані долоні,
і, в пітьмі розлетівшись удвобіч,
злетяться на вогонь твого тіла,
що розпече до болю їх, добіла –
так, що від них осліпне наша ніч.
Осліпне і навпомацки до ранку
шукатиме вікно, щоб утекти
від несподіваної сліпоты.
І ти їй допоможеш. Ти фіранку

відсунеш, наче ризику підведеш,
вогонь, і жар, і попіл підсумуєш,
пилок нічних метеликів з одеж
струхнеш, і над останками свічі
нахилишся, і хвильку посумуєш.
Зітхнеш злегенька в мене на плечі.
І спалахнеш – так само, як вночі.

Вышел місяц из тумана,
вынул ніжик из кармана...
Лічилка

Дитяча лічилка, де місяць виходив з туману
і ніжик виймав із кишені, згадалась мені
під час написання найтоншого в світі роману –
роману з тобою під назвою "Рай в курені".

Банальний трикутник накреслила в сутінках доля.
І, загнане в кут мій із бозна-чиєї вини,
щось схоже на щастя прокралось в курінь серед поля,
а згодом тікало, спікаючись об кавуни.

І стиснулось серце, й затіпалось в ролі мішені,
коли після тебе з'явився непроханий гість.
Він вийшов з туману – і вихопив ніж із кишені,
і по рукоятку в кавун увігнав свою злість.

Заплющеними очима

Бачити в тобі те,
чого не бачать інші.
Бачити тебе так,

як бачив у ніч безсонну
Мону Лізу Леонардо да Вінчі
або Рафаель Сікстинську Мадонну.

Друге життя тобі дати
і, залишившись на мольберті
вдалу копію з тебе,
мати єдину потребу –
широко заплющеними очима
до самої смерті
дивитися на твій образ
і мучитися без тебе.

Тепер ти молодий, а був ще молодшим.
І мед тобі тоді здавався ще солодшим.
І молодість лилась недоганим вином.
І роль коханця грав ти під її вікном.

Ї вона через вікно, як стрімголов у воду,
вистрибувала в ніч, в оту нічну свободу.
І в жилах кров текла, не знаючи плотин.
І юна її плоть зі всіх своїх клітин

таких дзвінких пташок на волю випускала,
що ними ніч тобі співала, мов "Ла Скала".
І мокнув у росі зім'ятий твій піджак.
Ї годинник твій ішов, здавалося, навспак.

І де вона тепер, ота роса, яку ти
з гіркого полину, з солодкої цикути,
з любистку, з лободи, зі всяких інших трав
зім'ятим піджаком, як мед бджола, збирав?

Горіли струни, кров горіла.
Горіли крила підшов.
Винова дама говорила,
що недаремно я прийшов.

Горіла усмішка лукаво.
Горіла в погляді свіча.
І осміляло, і лякало
смагляве полум'я плеча.

Горіли квіти на спідниці.
Горів гостинець, а над ним –
смертельні коні, наче птиці,
вогнем горіли вороним!

...Вогонь циганського весілля
давно затих, та довго ще
в повітрі музика висіла,
як дим од вогнища.

По залізних дахах
в голубім перегоні
продзвеніли дощі,
мов підковами коні.

Блискавиці шабель
оголив ескадрон –
кров річок та озер
затопила ґудрон.

Грім іржання стиха –
даленіє кіннота.
На електрод роти
сіли сохнути ноти.

Вітер з горел півнів
мідні звуки вийма.
Та ще ринва співа,
мов похідна сурма.

І стоїть у сльозах
біля нашої хати
яблуневий садок,
мов лоша яблукате.

Кількоро миттєвостей дитинства

1. Весняна пригода
Як заграла в небі галь,
затремтіла дальня даль.
А зима – візьми та в сльози:
стало дуже себе жаль.

По наплакала калюж –
і світ за очі чимдуж.
А горобчик горобчисі
каже: "Стріха – наче душ!"

Каже кіт собі: "Мур-мур,
красота без кучугур!"
Коли бачить: перед носом
на кущі сидить снігур.

Підкрадається як слід,
Придивляється як слід.
"Здрастуй, — каже, — рукавичко!
А я думав: ти – обід..."

2. Небилиця

Йшла корова по струні...
Вибачайте, по стерні.

Йшла корова до води...
Вибачайте, не туди.

А туди, де татко
припинав телятко.

Татко шворінь забивав
молоком,
а я бублик запивав
молотком.

А було це в череду...
Вибачайте, в середу.

3. Ну ж і море!
З-за Дніпра такий вітрисько віє,
аж вода в калюжі дніпровіє.
Хвилями здіймаючись, вода
кораблі на берег викида.

Не на жарт розбурхалась калюжа,
мов питає: "Хто мене подужа?!"
Ну ж і море я собі знайшов!
Стрибнув через нього - і пішов.

4. А кому біло смачно?
З далекої далини
котилися кавуни,
а їм навперейми
бігли барани.

Кавуни - пузаті,
барани - рогаті.
Кавуни - бокасті,
барани - лобасті.

Буц! Буц! Буц!
Гам! Гам! Гам!
Кому було смачно?
Здогадайся сам.

5. Скоросорокомовка

Сорок сорок у куховарки Варки
сорок окороків украли, чотири шкварки,
сорок сирників, сорок коробок сірників,
сорок сокир і всі сорокавідерні
соковарки, сироварки та сироповарки.

6. Про вовка промовка

Як почув про нього кіт,
вмить гайнув через пліт.
Як почув про нього пес,
дременув аж у овес.
Чули дзвін, чули дзвін,
та не знали, звідки він.
Бо насправді про вовка
була тільки промовка.
— Тоді хто ж то, як не він,
між дерев?
— Та то ж лев!
— То тікаймо хто-куди,
щоб не трапилось біди!
— Чур, мов кіт,
я за пліт!
— Чур, мов пес,
я в овес!
— А я лева приручу,
бути свійським навчу.

7. Хто навлобки,
а хто навдзьобки

Де скакали гопки
двійко горобців,
билися навлобки
двійко баранців.

Бились вони, бились,
доки не втомились.
А як помирились –
наче й не сварились.

Заскакали гопки
наші баранці
там, д вже навдзьобки
бились горобці.

Бились вони, бились,
доки не втомились.
А як помирились –
наче й не сварились.

Де скакали гопки
двійко горобців,
билися навлобки
двійко баранців.

Бились вони, бились,
доки не втомились.
А як помирились –
наче й не сварились.

(І так без кінця.)

Небом котиться яблуко,
золоте-золоте.
Паперові кораблики,
ви куди пливете?

Ви куди відлітаєте
крізь безсоння нічні,
дерев'яних журавликів
світлі кільця річні?

Вікна
Под сосною спят сода и песок,
Как же им сказать, что они — окно?
Олександр Кабанов
Світло у вікнах тане.
Кайся. Карайсь. Молись.
Скло наших вікон стане
тим, чим було колись.

Час павутину тріщин
в кожнім вікні сплете.
Каменем кине грішний
і розіб'є – святе.

Свиснувши проти ночі
кулею над виском,
вітер засипле очі
содою та піском.

Лежимо на дні трави
голова до голови.
А тим часом Бог працює,
засукавши рукави.

З неба кіптяву змива,
в полі жито полива.
Як веселика, веселку
випускає з рукава.

У траві лежить сачок.
У ріці висить гачок.
Залітає в Боже око,
мов піщинка, літачок.

Лежимо, і дай нам Бог
ні печалей, ні тривоги,
ані зради не зазнати
в цій траві, одній на двох.

З поля дощ іде над ліс –
наче плаче хто навскіс.
А ніде ні сліз не видно,
ані приводу для сліз.

А трава – така густа,
що долоні і вуста
ледве тягнуться крізь неї
від колиски до хреста.

Танець

Щоб душа, як нога у болоті,
не загрузла в розмові про час,
ти злітаєш! – летиш! – і в польоті
висоту набираєш запас.

Цей політ! Ці підскоки, притопи!
Цей навприсядки взятий розгін!

Це - надія у центрі Європи
відчайдушно повстала з колін.

Грає музика! Муза вагітна
вся аж сяє від того, що ти,
зуби зціпивши, весело й гідно
зберігаєш запас висоти.

Грай, музико! Раюй, танцюристе!
Сльози щастя розмаж по щоках.
Обнадій цим танком товариство,
розчароване у гопаках.

Ти ж - коханець! Ти - долі обранець!
Твої рухи - легкі і незлі.
Тож продовжуй мажорний свій танець -
босий танець на битому склі.